

Verslag naar aanleiding van de
evaluatie van de
Raad van Toezicht Beroepsuitoefening
AA's

NEDERLANDSE ORDE VAN
ACCOUNTANTS-ADMINISTRATIECONSULENTEN

Inhoudsopgave

	pagina
1. Inleiding	
1.1 Aanleiding en doel van dit verslag	2
1.2 Uitvoering van de evaluatie	3
1.3 Rapportage en leeswijzer	4
2. Het beleidskader van de Raad	
2.1 Aanleiding	6
2.2 Positie van de Raad	6
2.3 Doelstelling, taken en bevoegdheden	7
2.4 Context van het functioneren van de Raad	7
3. Doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht	
3.1 Inleiding	9
3.2 Werkwijze van de Raad	9
3.3 Organisatie van de Raad	13
3.4 Financiën van de Raad	13
3.5 Meningen over de doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht	14
3.6 Analyse en beoordeling doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht	15
4. Doeltreffendheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht	
4.1 Inleiding	17
4.2 De output en outcome van de Raad	17
4.3 Meningen over output en outcome van de Raad	20
4.4 Analyse en beoordeling doeltreffendheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht	21
5. Conclusies en aanbevelingen	22
Bijlagen	24
- begripsomschrijvingen	bijlage 1
- evaluatiekader	bijlage 2
- uitkomsten enquête vertegenwoordigers van getoetste kantoren	bijlage 3
- uitkomsten enquête toetsers	bijlage 4
- Samenstelling Regiegroep	bijlage 5

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doel van dit verslag

In de Verordening op de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's (Verordening RvT) is een bepaling opgenomen, welke van het Bestuur van de NOvAA (het bestuur) vraagt om aan de leden een verslag te doen over de wijze waarop de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's (de Raad) heeft gefunctioneerd gedurende de vier jaar na zijn instelling. Met dit verslag wordt door het bestuur voldaan aan deze bepaling.

Artikel 13 van de Verordening RvT

Binnen zes maanden na het verstrijken van vier jaar na de inwerkingtreding van deze verordening brengt het bestuur van de NOvAA aan de leden verslag uit omtrent de wijze waarop de Raad heeft gefunctioneerd. In het bijzonder gaat dit verslag in op de vraag naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht.

Naast een verslag over de wijze waarop de Raad heeft gefunctioneerd, wordt van het bestuur verlangd, dat hij daarbij in het bijzonder ingaat op de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht.

De evaluatie moet voor het bestuur ook een basis opleveren om een standpunt in te kunnen nemen ten aanzien van de wijze waarop de Raad heeft gefunctioneerd en zo nodig bouwstenen aanleveren voor een standpunt over de wijze waarop de Raad in de toekomst zal moeten functioneren.

Op basis van de evaluatiebepaling, zou een verslag over de evaluatie in april 2007 gereed hebben moeten zijn. Rekening houdend met deze termijn, zijn de werkzaamheden voor de totstandkoming van de evaluatie dan ook begin 2007 aangevangen. Uit diverse overleggen naar aanleiding van de eerste conceptversie van het evaluatierapport is echter naar voren gekomen, dat de evaluatie een grondiger en breder gedragen aanpak zou moeten vergen. Dit heeft geleid tot een vertraging, waardoor het niet is gelukt om de evaluatie gereed te hebben vóór afloop van de voorgeschreven termijn. Tijdens de ledenvergadering in juni 2007 zijn de leden op de hoogte gesteld van de vertraging.

Uit de redactie van de evaluatiebepaling blijkt, dat de evaluatie betrekking dient te hebben op een periode van vier jaar welke aanvangt op de dag van de inwerkingtreding van de verordening. De verordening trad in werking op 9 november 2002 en de evaluatieperiode eindigt derhalve op 9 november 2006.

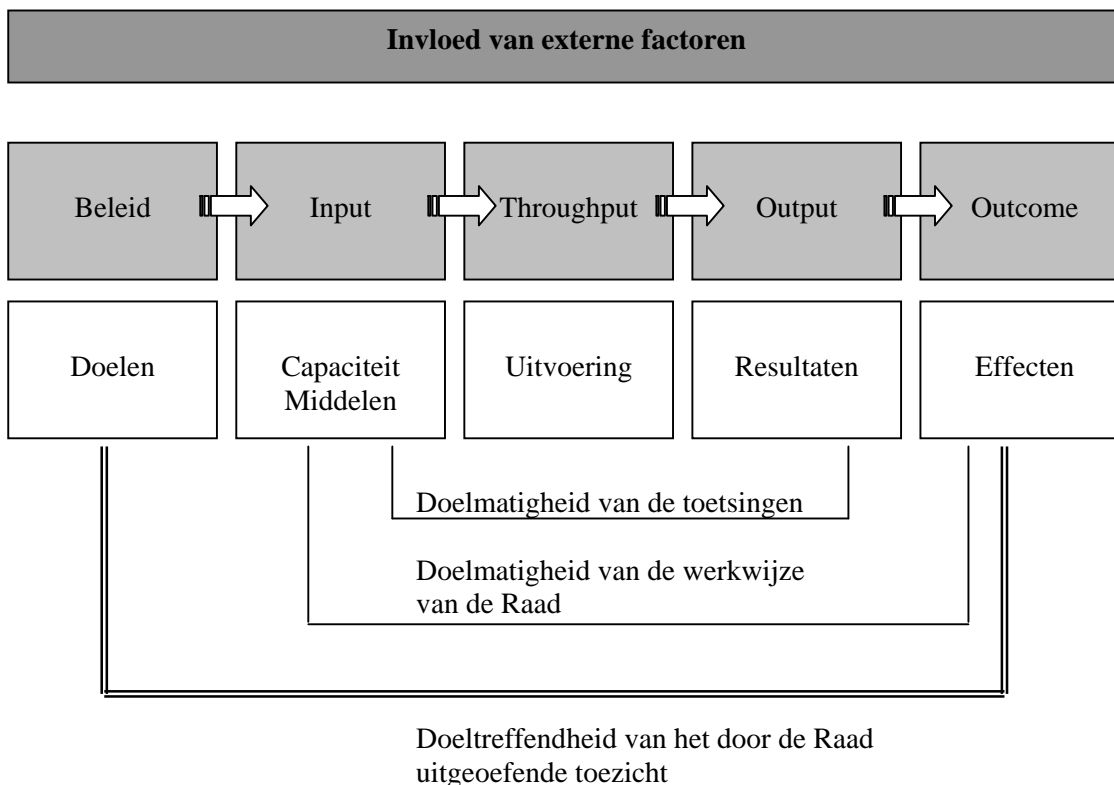
In de laatste maanden van 2002 zijn door de Raad echter uitsluitend voorbereidende werkzaamheden verricht en deze hebben niet bestaan uit het daadwerkelijk uitoefenen van toezicht. Daarom is er uit praktische overwegingen voor gekozen om de laatste twee maanden van 2002 buiten de evaluatie te laten, maar wel de laatste twee maanden van 2006 in de evaluatie te betrekken. De evaluatie heeft derhalve betrekking op de gehele kalenderjaren 2003, 2004, 2005 en 2006.

Waar nodig of gewenst, wordt in dit verslag ingegaan op ontwikkelingen welke zich in 2007 hebben voorgedaan. Hierbij valt bijvoorbeeld te denken aan discussies welke zich in de bijeenkomsten van de ledenvergadering en de afdelingsbijeenkomsten hebben voorgedaan, alsmede de gesprekken met de Stichting Autoriteit Financiële Markten (AFM).

1.2 Uitvoering van de evaluatie

Voor de uitvoering van de evaluatie is de volgende onderzoekssystematiek gehanteerd:

Tabel 1.1 Onderzoekssystematiek

Uitgangspunt voor elke evaluatie zijn de beleidsdoelen. Vervolgens dient onderzocht te worden welke middelen zijn benut om deze doelen te realiseren (de input in termen van capaciteit en middelen), welke aanpak is gekozen (de uitvoering of throughput) en wat de directe uitkomsten (resultaten of output) en de outcome (de resultaten die beantwoorden aan de beleidsdoelen) zijn. Voor de evaluatie van het door de Raad uitgeoefende toezicht brengt dat ook met zich dat het door de NOvAA gevoerde beleid wordt geëvalueerd. Het is op basis van dat beleid, dat de Raad is ingesteld en is belast met het toezicht op de beroepsuitoefening door AA's en de uitvoering van de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing (Verordening PPT).

Eerder is al aangegeven, dat in de evaluatie de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht centraal staan. Hierbij wordt onder doelmatigheid verstaan de mate waarin de kosten (capaciteit en middelen) in verhouding staan tot de opbrengsten (resultaten). De doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht heeft betrekking op de mate waarin de inspanningen en uitgaven van de Raad daadwerkelijk bijdragen aan de realisatie van het beoogde doel. De doeltreffendheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht is de mate waarin het bestaan van het door de Raad uitgeoefende toezicht tot het beoogde doel leidt.

Bij de beoordeling van de doeltreffendheid dient rekening te worden gehouden met externe factoren. Deze externe factoren hebben invloed op alle onderdelen van de evaluatie. Met externe factoren worden factoren bedoeld waarop de NOvAA of de Raad geen of slechts minimaal invloed uit kan oefenen. Wetgeving of jurisprudentie kunnen als voorbeelden van externe factoren worden genoemd.

Er zijn bij de aanpak van de evaluatie drie fasen te onderscheiden.

- a. Opstellen van een evaluatiekader
Het evaluatiekader is het ‘spoorboekje’ van de evaluatie. In het evaluatiekader worden de onderzoeksvragen uitgewerkt in waarneembare indicatoren en manieren van gegevensverzameling. In het evaluatiekader geldt bijvoorbeeld als indicator voor de doorwerking van de eindoordelen in de stelsels van kwaliteitsbeheersing van kantoren, het aantal keren dat een hertoetsing opnieuw tot een ‘voldoet niet’ oordeel leidt. Het evaluatiekader is in bijlage 2 bij dit verslag opgenomen.
- b. Gegevensverzameling
Voor de gegevens voor de evaluatie is geput uit de regelgeving welke betrekking heeft op het door de Raad uitgeoefende toezicht, jaarverslagen van de Raad en financiële gegevens met betrekking tot de Raad.
Verder is er ten aanzien van de gegevensverzameling een ‘desk study’ uitgevoerd van de toetsingsdossiers en is er een enquête uitgevoerd onder de (vertegenwoordigers van) getoetste kantoren en de toetsers.
- c. Analyse en rapportage
In de derde en laatste fase van de evaluatie heeft de analyse van de gegevens plaatsgevonden en is een conceptrapportage opgesteld. De conceptrapportage is voorgelegd aan de Raad.

De uitvoering van de evaluatie is door het bestuur opgedragen aan een Regiegroep. De samenstelling van de Regiegroep is weergegeven in bijlage 5.

1.3 Rapportage en leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit evaluatierapport wordt nader ingegaan op het beleidskader van de Raad. In dat hoofdstuk wordt de positie binnen de NOvAA en het doel van de Raad en de context waarbinnen de Raad geopereerd heeft, omschreven.

In hoofdstuk 3 wordt nader ingegaan op de werkwijze en de doelmatigheid van de Raad. Hoofdstuk 4 beschrijft output, outcome en doeltreffendheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht. In beide hoofdstukken wordt een onderscheid gemaakt tussen de feiten, meningen van geënquêteerden en de analyse en de beoordeling door de Regiegroep. In hoofdstuk 5 wordt het verslag afgesloten met conclusies en aanbevelingen. De bijlagen bevatten de onderzoeksverantwoording van dit verslag.

Voor een juist begrip moet ten slotte worden opgemerkt, dat in dit verslag de begrippen ‘accountantskantoor’ en het algemene begrip ‘kantoororganisatie’ worden gebruikt. Het begrip ‘accountantskantoor’ heeft in de evaluatieperiode een andere betekenis gehad dan na de evaluatieperiode. In de evaluatieperiode werd - kort weergegeven - met een accountantskantoor bedoeld de organisatie waarin een accountant optreedt. Met ingang van 1

januari 2007, en derhalve na de evaluatieperiode, wordt onder een accountantskantoor verstaan een niet onder de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta) vallende kantoororganisatie (zie hiervoor uitgebreider onderdeel 2.4). In dit verslag wordt de term accountantskantoor gebruikt in de betekenis welke deze in de evaluatieperiode had. De term kantoororganisatie wordt als algemeen begrip eveneens gebruikt.

2. Het beleidskader van de Raad

2.1 Aanleiding

In haar beleidsnota 1996-1999 (getiteld: 'Van AA naar Accountant-Adviseur') gaf de NOvAA reeds aan, dat zij positief stond tegenover het (toen nog: vrijwillig) invoeren van een systeem van toezicht in de vorm van collegiale toetsing en het ontwikkelen en aan de leden aanbieden van het daarvoor benodigde basismateriaal. Het denken en doen op dit gebied is na deze beleidsnota verder ontwikkeld. Zo publiceerde de NOvAA vaktechnische geschriften die een duidelijke stimulans leverden voor de verdere standaardisering van de kwaliteit van de door de AA geleverde diensten.

In de beleidsnota 1999-2002 (getiteld: 'De MKB-accountant de 21^e eeuw in') heeft de NOvAA vastgelegd, dat een verplichtend systeem van toezicht dient te worden ingevoerd. Reden hiervoor was, dat de beroepsgroep van AA's ervan doordrongen is geraakt dat (het toezicht op) de naleving van algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening geen kwestie van vrijblijvendheid kan zijn.

Aan het begin van de nieuwe eeuw leidde een aantal geruchtmakende schandalen, waarbij accountants negatief in de publiciteit kwamen, tot een afbrokkelend vertrouwen van het maatschappelijk verkeer in 'de accountant'. Teneinde dat vertrouwen te herstellen en het maatschappelijk verkeer transparantie en zekerheid te bieden, heeft ook de NOvAA het als een onvermijdelijke en logische stap gezien om een toezicht in te stellen op de beroepsuitoefening van het accountantsberoep.

In antwoord op de roep naar meer toezicht op de beroepsuitoefening heeft de ledenvergadering van de NOvAA daarom besloten een onafhankelijk toezichthoudend orgaan in het leven te roepen, de Raad. Daarbij zijn tevens de verantwoordelijkheden van de leden en het bestuur aangegeven. Bij het instellen van de Raad zijn de uitgangspunten onafhankelijkheid, transparantie en professionaliteit in acht genomen.

2.2 Positie van de Raad

Bij de instelling van de Raad werd aan hem een onafhankelijke positie toegekend. Voor zijn functioneren was de Raad geheel onafhankelijk van (het Bestuur van) de NOvAA. Ook in bestuursrechtelijke zin werd ervan uitgegaan, dat de Raad de positie van (onafhankelijk) bestuursorgaan had. Op basis van de positie van bestuursorgaan kon de Raad bijvoorbeeld zelfstandig de bevoegdheden die volgen uit de verordeningen uitoefenen en zelfstandig beslissen op bezwaarschriften welke tegen besluiten van de Raad werden ingediend.

Een uitspraak van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) in september 2006, heeft echter duidelijk gemaakt, dat de Raad niet als bestuursorgaan kan worden aangemerkt. Het bestuur heeft de gevolgen van de uitspraak van het CBb gerepareerd door aan de Raad een mandaat te verlenen en de in het verleden genomen besluiten te bekrachtigen.

Een belangrijke consequentie van het mandaat op basis waarvan de Raad nu namens het bestuur zijn bevoegdheden uitoefent, is dat de Raad niet beslist op bezwaren tegen besluiten die hij in mandaat heeft genomen. Deze bevoegdheid kan op basis van de Algemene wet bestuursrecht niet worden verleend aan degene die het besluit in mandaat heeft genomen. Dat

betekent dat het bestuur zelf beslist op bezwaren die zijn ingediend tegen besluiten van de Raad.

In de genoemde uitspraak heeft het CBb tevens aangegeven, dat voor het doorberekenen van de kosten van een toetsing door middel van een factuur aan het getoetste kantoor, een wettelijke grondslag noodzakelijk was. Een grondslag die tot dat moment ontbrak.

2.3 Doelstelling, taken en bevoegdheden

De Raad is ingesteld met het doel om een onafhankelijk instituut in het leven te roepen, dat toezicht uitoefent op de kwaliteit van de beroepsuitoefening van de AA's. De taken en bevoegdheden van de Raad zijn vastgelegd in een tweetal verordeningen: de Verordening op de Raad van Toezicht beroepsuitoefening AA's (Verordening RvT) en de Verordening PPT. De verordeningen kennen aan de Raad een zekere ruimte toe, waarbinnen hij aan zijn taken vrije invulling kan geven.

Op grond van de eerste verordening ziet de Raad toe op de beroepsuitoefening door AA's en legt hij geconstateerde schendingen van wet- en regelgeving met betrekking tot het accountantsberoep aan de tuchtrechter voor. De tweede verordening, uitgevoerd door de Raad, voorziet in een stelsel van periodieke preventieve toetsingen van interne stelsels van kwaliteitsbeheersing van accountantskantoren. De wijze waarop de Raad uitvoering geeft aan zijn taken, komt aan de orde in de volgende hoofdstukken.

2.4 Context van het functioneren van de Raad

Op 1 oktober 2006 is de Wta ingevoerd. Op grond van deze wet voert de Stichting Autoriteit Financiële Markten (AFM) de beoordeling uit van interne stelsels van kwaliteitsbeheersing van ondernemingen of instellingen die wettelijke controles (mogen) uitvoeren. In de Wta worden deze ondernemingen of instellingen aangeduid met de term 'accountantsorganisaties'. In de beroepsregelgeving van de NOvAA zoals deze per 1 januari 2007 geldt, wordt als overkoepelend begrip de aanduiding 'accountantspraktijken' gebruikt. Onder dit overkoepelende begrip wordt door middel van het gebruik van de begrippen 'accountantsorganisatie' en 'accountantskantoor' vervolgens onderscheid gemaakt naar accountantspraktijken die respectievelijk wel, en accountantspraktijken die niet onder het 'Wta-domein' vallen.

De kwaliteitsbeoordelingen zoals deze door de Raad worden uitgevoerd, hebben betrekking op de kwaliteit van de gehele beroepsuitoefening van een in het openbare beroep werkzame Accountant-Administratieconsulent (AA). Dit toezicht vindt dus in beginsel ook plaats op de uitvoering van wettelijke controleopdrachten. In de evaluatieperiode heeft de NOvAA met de AFM overleg gevoerd over de afbakening van de werkgebieden van de AFM en de Raad.

Het overleg heeft geleid tot afspraken, welke in 2007 gestalte hebben gekregen. Op basis van deze afspraken geeft de Raad in zijn eindoordeel aan, dat het eindoordeel niet ziet op de wettelijke controleactiviteiten en het stelsel van kwaliteitsbeheersing voor zover van toepassing op de wettelijke controleactiviteiten. De afspraken met de AFM worden verwerkt in de verordeningen welke betrekking hebben op de toetsingen door de Raad. De betreffende aanpassingen worden in juni 2008 ter goedkeuring aan de ledenvergadering van de NOvAA voorgelegd.

Om te voorkomen dat, daar waar AA's samenwerken met registeraccountants, meerdere gelijksoortige toetsingen door meerdere organisaties plaatsvinden, kan de Raad een stelsel van kwaliteitsbeheersing van een koepelorganisatie accrediteren. Aan accreditatie gaat een onderzoek van het stelsel van toezicht van de te accrediteren koepelorganisatie vooraf. De accreditatie van stelsels van kwaliteitsbeheersing door de Raad maakt onderdeel uit van het onderzoek in het kader van de evaluatie. De geaccrediteerde stelsels van kwaliteitsbeheersing zelf zijn echter geen onderdeel van het functioneren van de Raad of de doelmatigheid of doeltreffendheid van het door hem uitgeoefende toezicht en hebben daarom geen onderdeel uitgemaakt van het onderzoek.

3. Doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat de doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht centraal. Dit hoofdstuk begint met een beschrijving van de werkwijze van de Raad. Daarna wordt ingegaan op de organisatie van de Raad. In de vierde paragraaf komen de financiële aspecten aan de orde. Vervolgens worden de meningen van respondenten over de doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht weergegeven. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een analyse en beoordeling van de doelmatigheid van de Raad.

Onder de doelmatigheid van de uitvoering van de toetsingen wordt in dit kader verstaan, de mate waarin de kosten (capaciteit en middelen) in verhouding staan tot de opbrengsten (resultaten). De doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht heeft betrekking op de mate waarin de werkwijze, inspanningen en uitgaven van de Raad daadwerkelijk bijdragen aan de realisatie van het beoogde doel.

3.2 Werkwijze van de Raad

De Raad voert zijn taken uit aan de hand van de verordeningen welke op zijn functioneren zien. Het gaat hierbij om de Verordening RvT en de Verordening PPT. Uit de verordeningen vloeien de volgende taken of werkzaamheden voort.

- a. Het uitoefenen van toezicht op de beroepsuitoefening
- b. De toetsing van kantoren
- c. Het instellen van een onderzoek
- d. Het indienen van een klacht bij tuchtrechter
- e. Overige werkzaamheden ten behoeve van de taakvervulling

Deze taken worden hierna nader toegelicht.

a. *Het uitoefenen van toezicht op de beroepsuitoefening*

De uitoefening van een onafhankelijk toezicht op de beroepsuitoefening door AA, is het primaire doel waarvoor de Raad is ingesteld. Deze algemene taak is nader uitgewerkt en vormgegeven in de onder b, c en d te noemen taken.

Artikel 2, tweede lid, van de Verordening RvT

De Raad heeft tot taak het bij wege van mandaat of uit hoofde van volmacht namens het bestuur van de NOvAA houden van toezicht op de beroepsuitoefening door Accountants-Administratieconsulenten.

b. *De toetsing van kantoren*

De Raad is in het bijzonder belast met de uitvoering van de Verordening PPT.

Artikel 7, tweede lid, van de Verordening RvT

De Raad voert de in de Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing bedoelde toetsing uit.

Deze verordening voorziet in een systeem van stelselmatig onderzoek, waarbij wordt nagegaan of het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet aan de algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening. De toetsingen worden uitgevoerd op grond van een vooraf vastgestelde frequentie en op grond van door de Raad vast te stellen toetsingsprogramma's. Het daadwerkelijke onderzoek van het stelsel van

kwaliteitsbeheersing van een kantoor wordt uitgevoerd door toetsers. Dit zijn door de Raad geselecteerde en opgeleide AA's.

In de regel hebben verordeningen van de NOvAA slechts betrekking op individuele leden. Nu de beoordeling van een stelsel van kwaliteitsbeheersing niet alleen betrekking kan hebben op een individueel lid, is in de Verordening PPT bepaald dat een toetsing ziet op het kantoor van het lid (de leden). Daarom vinden de toetsingen plaats en zijn gericht op de beroepsuitoefening binnen de kantoororganisaties van de AA en worden de leden die het beroep op andere wijze uitoefenen, bijvoorbeeld de interne- of overheidsaccountant, of de leden die het beroep niet uitoefenen (inactieven of in het bedrijfsleven werkzaam) niet getoetst. Om de toetsing van een kantoororganisatie af te kunnen dwingen, is in de Verordening PPT bepaald dat een AA gehouden is om ervoor zorg te dragen, dat het kantoor waarin hij optreedt, beschikt over een adequaat stelsel van kwaliteitsbeheersing en dat hij gehouden is mee te werken aan de toetsing van dat stelsel.

Bij de door de Raad uitgevoerde toetsingen, wordt enerzijds rekening gehouden met de aard en omvang van het te toetsen kantoor (van eenmanszaak tot groot kantoor) en anderzijds met de variëteit in de uitgevoerde opdrachten (controle, beoordeling, samenstelling of overige opdrachten).

De toetsingen zijn erop gericht, vast te stellen of het stelsel van kwaliteitsbeheersing van een accountantskantoor voldoet aan algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening. Tot de algemeen aanvaarde normen voor de beroepsuitoefening worden, behalve de door de overheid opgestelde wet- en regelgeving, het tuchtrecht voor accountants, de jurisprudentie, de verordeningen en de vaktechnische publicaties van de NOvAA, ook de door het internationaal georganiseerde accountantsberoep opgestelde normen gerekend.

Toetsingen worden voor een deel gebaseerd op de beantwoording van vooraf aan het kantoor toe te zenden vragen. Dit vindt plaats door middel van de 'Oriënterende Vragenlijst', die enerzijds is bedoeld als een zelf-onderzoek (self-assessment) van het kantoor en anderzijds de bij de feitelijke toetsing betrokken toetsers, de benodigde kennis verschaft omtrent historie, achtergrond, soort uitgevoerde opdrachten etc. van het kantoor.

Bij de aanvang van de toetsing wordt door de toetsers de ingevulde Oriënterende Vragenlijst doorgenomen en besproken met het kantoor. Tegelijkertijd worden diverse documenten beoordeeld, zoals de registratie van de permanente educatie (PE), de beroepsaansprakelijkheidsverzekering, de waarnemingsovereenkomst, de eigendoms- en zeggenschapsverhoudingen blijkend uit akten of overeenkomsten. De bedoelde documenten zijn in een bijlage bij de Oriënterende Vragenlijst gepreciseerd en dienen tijdens de toetsing gereed gehouden te worden voor inzage.

Hierna worden met behulp van de toetsingsvragenlijsten enkele geselecteerde dossiers (door middel van een deelwaarneming) doorgenomen. Per vraag wordt beoordeeld of het kantoor op dat betreffende punt wel of niet voldoet aan de daaraan te stellen eisen. De vragen gaan onder andere in op de organisatorische maatregelen, bijvoorbeeld de uitvoering en handhaving van de interne beheersing van de fundamentele van het beroep (geheimhouding, onafhankelijkheid e.d.), maar ook op zaken als opdrachtaanvaarding, ondertekening, risico's en dossiervorming en -vastlegging. Aan een aantal vragen is een wegingsfactor toegekend ('Z' voor zwaar en 'L' voor licht). Andere vragen zijn 'ongewogen' en kennen daarmee een gemiddeld gewicht.

Per dossier komen de toetsers zo tot een oordeel, welke oordelen uiteindelijk worden gerecapituleerd naar de acht onderdelen van het totale oordeel, hetgeen vervolgens leidt tot een voorstel voor een eindoordeel aan de Raad. De toetsers kunnen bij dit voorstel nog aanbevelingen doen en aanwijzingen geven voor maatregelen ter verbetering van het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing. De toetsers doen het voorstel aan de Raad in de vorm van een zogeheten toetsingsverslag. Het getoetste kantoor ontvangt een exemplaar van dit toetsingsverslag en wordt in de gelegenheid gesteld om daarop te reageren. De Raad gunt het getoetste kantoor daarvoor in principe een termijn van drie weken.

Op grond van de Verordening PPT geeft de Raad binnen zes weken nadat de termijn waarbinnen het kantoor kan reageren op het toetsingsverslag is verlopen, een eindoordeel. De Raad kan deze termijn verlengen.

Uit het eindoordeel van de Raad blijkt, of het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing van het getoetste kantoor voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Tot en met 2004 bestond ook de mogelijkheid om een eindoordeel te geven dat erin bestond dat het stelsel van kwaliteitsbeheersing voldoet aan de daaraan te stellen eisen maar voor verbetering vatbaar is. Dit oordeel wordt opgevat als een 'voldoet' oordeel, met dien verstande dat aan het betreffende kantoor nog enkele verbeterpunten worden voorgelegd.

Ingeval het eindoordeel over het stelsel van kwaliteitsbeheersing luidt dat het niet voldoet, dan rust op het getoetste kantoor de verplichting om een verbeterplan in te dienen dat is gebaseerd op de bevindingen die door de Raad zijn gegeven. Het verbeterplan behoeft de goedkeuring van de Raad.

Het kantoor is vervolgens onderworpen aan een hertoetsing waarbij wordt beoordeeld of de aanwijzingen zijn geïmplementeerd in het stelsel van kwaliteitsbeheersing. In de regel vindt zo'n hertoetsing na twee jaar plaats. Een kantoor waarvan het stelsel van kwaliteitsbeheersing als voldoende wordt beoordeeld, zal in de meeste gevallen na zes jaar weer aan een reguliere toetsing onderworpen.

Uitgangspunt bij de toetsingsfrequentie van kantoren is het soort opdrachten dat wordt uitgevoerd. Bij kantoren die geen (wettelijke) controleopdrachten uitvoeren, vindt in beginsel eens per zes jaar een toetsing plaats. Indien er wel controleopdrachten worden uitgevoerd, vindt in beginsel eens per vier jaar een toetsing plaats. De selectie van de te toetsen kantoren vindt a-select, op basis van de populatie individuele AA's plaats.

c. Het instellen van een onderzoek

De Raad kan een onderzoek instellen in gevallen waarin een redelijk vermoeden bestaat van niet naleving van voor accountants geldende beroepsnormen.

Artikel 7, derde lid, van de Verordening RvT

De Raad kan een onderzoek instellen indien sprake is van een redelijk vermoeden van niet naleving van voor accountants geldende beroepsnormen.

d. Het indienen van een klacht bij tuchtrechter

In algemene zin legt de Raad zijn bevindingen aan de tuchtrechter voor indien hem van feiten of omstandigheden blijkt, die grond kunnen opleveren voor het opleggen van een

tuchtrechtelijke maatregel. Meer specifiek, legt de Raad een klacht voor aan de tuchtrechter indien een AA niet meewerkt aan een toetsing.

Artikel 9 van de Verordening RvT

De Raad brengt zijn bevindingen in de vorm van een klacht ter kennis van de tuchtrechter indien hem bij de uitoefening van het toezicht van feiten of omstandigheden blijkt die grond kunnen opleveren tot het opleggen van een tuchtrechtmaatregel, althans tot gegronde verklaring van de klacht.

Artikel 3, tweede en derde lid Verordening PPT

2. De accountant verleent medewerking aan de toetsing van het stelsel van kwaliteitsbeheersing van het accountantskantoor waarin hij optreedt.

3. Het bestuur legt, indien hij van oordeel is dat uit het handelen of nalaten van de accountant kan worden afgeleid dat deze niet aan zijn in het tweede lid vermelde verplichting voldoet, dit handelen of nalaten voor aan de Raad van Tucht voor registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten.

In de evaluatieperiode was het de Raad op grond van artikel 9 van de Verordening RvT dwingend voorgeschreven om zijn bevindingen aan de tuchtrechter voor te leggen. In veel gevallen valt een gang naar de tuchtrechter echter eenvoudig te voorkomen met het herstel van de negatieve bevindingen. Gebruikmakend van zijn beleidsruimte en met als uitgangspunt, dat een soepele houding wordt aangenomen, daar waar dat mogelijk is, heeft de Raad daarom een praktische invulling gegeven aan de bepaling van artikel 9. De Raad heeft dat bijvoorbeeld gedaan, door in individuele besprekingen met een normoverdragend karakter, de negatieve bevindingen aan de orde te stellen en afspraken te maken over de manier waarop het herstel van de bevindingen aan de Raad werd aangetoond. In 2007 is aan de Raad ook expliciet een keuzevrijheid toegekend bij de toepassing van artikel 9.

e. Overige werkzaamheden ten behoeve van de taakvervulling

In de onderdelen a. tot en met d. hiervoor zijn de belangrijkste taken van de Raad genoemd. Als onderdeel van de toetsing van kantoren, moet echter ook worden genoemd dat de Raad belast is met de vaststelling van toetsingsprogramma's, de selectie en opleiding van toetsers en de accreditatie van koepelorganisaties. Verder wordt van de Raad verlangd, dat hij jaarlijks een verslag van zijn werkzaamheden uitbrengt. Op deze taken wordt hierna kort ingegaan.

Toetsingsprogramma's

Het toetsingsprogramma is het programma op basis waarvan de toetsing van een kantoor door de toetsers wordt uitgevoerd. De Raad heeft niet alleen tot taak om deze vast te stellen, maar ook om deze (vooraf) bekend te maken aan de leden van de NOvAA. Deze toetsingsprogramma's zijn door de Raad via het besloten deel van zijn website bekend gemaakt. Het besloten deel van de website van de Raad, is toegankelijk voor alle AA's.

Selectie en opleiding van toetsers

De Raad is zelfstandig belast met de selectie en opleiding van de toetsers. De Raad hanteert daarbij een vooraf vastgestelde selectieprocedure en vooraf vastgestelde selectiecriteria. Door middel van een oproep in de nieuwsmedia van de NOvAA, wordt bekendheid gegeven aan de vacatures voor toetsers. Uit de aanmeldingen maakt de Raad vervolgens een selectie van toetsers die in aanmerking komen om toetsingen te verrichten.

Door middel van toetserscursussen en (jaarlijkse) toetsersbijeenkomsten, wordt tevens de opleiding van toetsers ter hand genomen. Voorts ontvangen de toetsers periodiek een (elektronische) nieuwsbrief, welke erop is gericht om een eenduidige afwikkeling van de

toetsingen te bewerkstelligen en kunnen toetsers voor vragen terecht bij de helpdesk van de Raad. Verder wordt bij de samenstelling van een toetsingsteam, rekening gehouden met het ervaringsniveau van de toetsers. Zo wordt bij een toetsing een toetsingsteam samengesteld uit een minder ervaren toetsers en een ervaren toetsers, zodat laatstgenoemde de minder ervaren toetsers wegwijs kan maken. Ten slotte stelt de Raad jaarlijks aan de toetsers een instructie ter hand in de vorm van een Handboek Toetsingen.

Accreditatie koepelorganisaties

De Raad kan een stelsel van kwaliteitsbeheersing van een koepelorganisatie accrediteren. Met een systeem van accreditatie wordt beoogd te voorkomen dat, daar waar AA's samenwerken met registeraccountants, meerdere gelijksoortige toetsingen door meerdere organisaties zullen plaatsvinden. Aan accreditatie gaat een onderzoek van het stelsel van toezicht van de te accrediteren koepelorganisatie vooraf. De geaccrediteerde stelsels worden daarna ook periodiek getoetst op hun werking.

Uitbrengen jaarlijks verslag

De Raad is gehouden jaarlijks een verslag uit te brengen over de werkzaamheden in het afgelopen kalenderjaar.

Zoals opgemerkt in onderdeel 2.3, is aan de Raad een zekere ruimte toegekend waarin hij aan zijn taken vrij invulling kan geven. De Raad heeft dat gedaan door zelfstandig beleid te ontwikkelen ten aanzien van het verlenen van vrijstellingen, de behandeling van uitstelverzoeken, het beleggen van individuele besprekingen en het houden van aanvullende of nieuwe toetsingen.

3.3 Organisatie van de Raad

De Raad bestaat uit vijf leden. Aan de samenstelling van de Raad is de eis gesteld, dat deze in meerderheid bestaat uit leden die geen AA zijn. Aan de voorzitter en plaatsvervangend voorzitter is bovendien de eis gesteld dat zij rechter zijn of zijn geweest en tevens geen AA zijn.

De Raad wordt ondersteund door een secretariaat. De werkzaamheden van het secretariaat bestaan voornamelijk uit de planning, de voortgangsbewaking en de administratieve afhandeling van de toetsingen. De leiding van het secretariaat is in handen van de secretaris van de Raad. Zij levert naast haar managementtaken ook een bijdrage aan de inhoudelijke werkzaamheden en neemt een aantal beslissingen zelfstandig.

Het secretariaat bestond eind 2006 uit 4,8 fte. De kosten van het secretariaat komen ten laste van de NOvAA.

3.4 Financiën van de Raad

De Verordening RvT schrijft voor dat de kosten van de Raad worden gedragen door de NOvAA en dat deze afzonderlijk in de begroting en financiële verantwoording van de NOvAA worden vermeld. De kosten en opbrengsten zijn in de financiële verantwoordingen van de NOvAA opgenomen onder de post 'Kwaliteitsbeheer'.

Ten aanzien van de wijze van doorberekening van de kosten van de toetsingen is door de ledenvergadering van de NOvAA besloten dat deze door middel van een factuur aan het getoetste kantoor worden doorbelast.

Uit de financiële verantwoordingen is het volgende overzicht met betrekking tot de kosten van de Raad te herleiden (bedragen x €1.000,-).

Tabel 3.1 Kosten van de Raad

	2004	2005	2006
Opbrengst toetsingen	332	499	558
Directe kosten	255	276	335
Kosten van de Raad	<u>104</u>	<u>131</u>	<u>153</u>
	<u>359</u>	<u>407</u>	<u>488</u>
	-27	92	70
Bureaunkosten	<u>514</u>	<u>427</u>	<u>464</u>
Ten laste van de NOvAA	541	335	394

Het jaar 2003 is in dit overzicht buiten beschouwing gelaten omdat in dat jaar het stelsel van toetsingen nog niet volledig operationeel was en een kostenvergelijking met de daarop volgende jaren derhalve niet reëel is.

Met betrekking tot de hierboven weergegeven kosten is een vergelijking gemaakt met de (gemiddelde) kosten van andere instituten welke zich bezighouden met toetsingen van stelsels van kwaliteitsbeheersing van het accountantsberoep. Deze vergelijking heeft geleerd, dat de gemiddelde kosten van een door de Raad uitgevoerde toetsing lager zijn dan de gemiddelde kosten van een door het College Toetsing Kwaliteit (CTK) van het NIVRA uitgevoerde toetsing. Hierbij dient echter wel in ogenschouw te worden genomen, dat de aard en omvang van de door de Raad getoetste kantoren en werkzaamheden moeilijk te vergelijken is met de aard en omvang van de door het CTK getoetste kantoren en werkzaamheden. De kosten van een toetsing uitgevoerd door een met de NOvAA vergelijkbaar orgaan in België (het Instituut van de Bedrijfsrevisoren), liggen ongeveer op hetzelfde niveau als de kosten van een toetsing door de Raad.

Tot slot van deze paragraaf moet nog worden opgemerkt, dat bij de bepaling van de vergoeding voor de toetsers enerzijds het tarief voor een dagdeel zo is vastgesteld, dat daarin tot uitdrukking wordt gebracht, dat van de toetsers wordt verwacht dat zij niet alleen uit commerciële overwegingen, maar ook uit een zekere maatschappelijke betrokkenheid de positie van toetser aanvaarden. Anderzijds is bij de vaststelling van het tarief uitgegaan van een geschatte tijdsbesteding per toetsing.

3.5 Meningen over de doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht

In een enquête welke begin 2008 is gehouden, zijn zowel aan vertegenwoordigers van getoetste kantoren als aan toetsers stellingen voorgelegd ten aanzien van de doelmatigheid van de uitvoering van de toetsingen en de doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht.

Tabel 3.2 Respons enquêtes

Respons enquêtes	verzonden	ontvangen	%
Vertegenwoordigers getoetste kantoren	529	83	15,7
Toetsers	137	38	27,7

Op de vraag naar een reactie op de algemene stelling dat de Raad doelmatig is, gaven de vertegenwoordigers van getoetste kantoren en de toetsers de volgende reacties:

Tabel 3.3 Reacties op stelling over doelmatigheid

De Raad is doelmatig	Getoetsten	toetsers
	%	
Helemaal mee eens	11	29
Enigszins mee eens	28	39
Neutraal	36	24
Enigszins oneens	20	3
Helemaal oneens	5	5

Uit de onder de toetsers en de vertegenwoordigers van de getoetste kantoren gehouden enquête blijkt daarnaast een positief beeld over de wijze waarop de toetsingen worden uitgevoerd (zie bijlagen 3 en 4).

Op de stellingen met betrekking tot de kosten van de toetsingen wordt door beide groepen minder positief gereageerd. Zo is 40% van de vertegenwoordigers van getoetste kantoren het helemaal oneens met de stelling dat het voor de toetsing gefactureerde tarief aanvaardbaar is en is 24% van deze groep het met de stelling enigszins oneens. Van de geënquêteerde toetsers geeft 28% aan het helemaal oneens te zijn met de stelling dat de geldende dagdeelvergoeding voldoende is.

In een reactie op de stellingen die betrekking hebben op het effect van de toetsingen, reageren de vertegenwoordigers van getoetste kantoren over het algemeen neutraal tot gematigd positief op de stelling, dat de door de Raad uitgevoerde toetsing heeft geleid tot een beter stelsel van kwaliteitsbeheersing. Op de stellingen waarin wordt gesteld, dat de toetsing heeft geleid tot een betere kennis en naleving van de beroepsnormen, wordt echter neutraal tot enigszins negatief gereageerd. De geënquêteerde toetsers zijn in meerderheid van mening, dat de door de Raad uitgevoerde toetsingen hebben geleid tot een betere kennis en een betere naleving van de beroepsnormen.

3.6 Analyse en beoordeling doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht

Bij de vraag naar de doelmatigheid gaat het - kort gezegd - over de relatie tussen kosten (middelen) en opbrengsten (effecten). Zoals blijkt uit de inleiding van dit hoofdstuk, wordt daarbij een onderscheid gemaakt naar de doelmatigheid van de uitvoering van de toetsingen en de doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht.

Voor een analyse van de doelmatigheid op basis van de uitgevoerde enquêtes, moeten derhalve de antwoorden van de respondenten op rechtstreekse vragen over de doelmatigheid

worden betrokken, alsmede de antwoorden op de vragen over de kosten en het effect van de toetsingen.

Uit de enquêtes blijkt, dat de uitvoering van de toetsingen in het algemeen doelmatig verloopt. De doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht wordt door respondenten kritischer bejegend. Die kritische houding vloeit niet zozeer voort uit kritiek op het effect van de toetsingen - daarover zijn de reacties van vertegenwoordigers van getoetste kantoren overwegend neutraal en die van toetsers positief - maar deze moet veelmeer worden toegerekend aan de kritiek ten aanzien van de hoogte van de kosten van de toetsingen (middelen). Uit de enquête blijkt immers, dat de vertegenwoordigers van de getoetste kantoren in meerderheid aangeven het gefactureerde tarief voor de toetsingen niet of minder aanvaardbaar te vinden.

De analyse van de doelmatigheid op basis van het onderzoek naar de werkprocessen van de Raad, zoals weergegeven in de voorgaande onderdelen en de andere uitkomsten van dit onderzoek, moet naar de mening van de Regiegroep tot de conclusie leiden, dat de Raad zijn werkprocessen op een efficiënte manier heeft ingericht. Het onderzoek zelf heeft geen aanwijzingen opgeleverd die moeten leiden tot een conclusie, dat de bureaunkosten van de Raad te hoog zijn. De formatie van de Raad en het secretariaat, alsmede de verdeling van de functieniveaus van het secretariaat zijn, gelet op het belang, de aard en de omvang van de werkzaamheden, normaal te noemen. Verder heeft onderzoek geleerd, dat de gemiddelde kosten van een door de Raad uitgevoerde toetsing lager zijn dan de gemiddelde kosten van een door het CTK uitgevoerde toetsing. De kosten van een toetsing uitgevoerd door een met de NOvAA vergelijkbaar orgaan in België, liggen ongeveer op hetzelfde niveau als de kosten van een toetsing door de Raad. Dit deel van de analyse leidt daarom tot de conclusie, dat de doelmatigheid van de uitvoering van de toetsingen en het door de Raad uitgeoefende toezicht voldoet.

Het ontbreken van aanwijzingen uit het overige onderzoek die grond zouden moeten vormen voor een kritische houding ten opzichte van de kosten van de toetsingen, geeft echter geen aanleiding om aan de reacties van de respondenten op de enquête minder waarde toe te kennen. Het is immers niet alleen uit de reacties van de respondenten gebleken, dat de kosten die een toetsing zichtbaar voor een getoetst kantoor met zich meebrengt, als hoog worden ervaren. Ook uit de reacties die de NOvAA in algemene zin ontvangt, blijkt dat kantoren moeite hebben met de kosten van de toetsingen. Het geheel van reacties en het onderzoek overziend, is de Regiegroep daarom van mening dat er aanleiding is om de kosten van de toetsingen aan nader onderzoek te onderwerpen.

4. Doeltreffendheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat de doeltreffendheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht centraal. Bij de doeltreffendheid wordt beoordeeld in welke mate het bestaan van het door de Raad uitgeoefende toezicht, leidt tot het beoogde doel, een goede kwaliteit van de beroepsuitoefening door AA's (door middel van het toezien op de naleving van de beroepsnormen). Dit gebeurt door ten eerste een feitelijk overzicht te geven van de resultaten (output) en effecten (outcome) van de Raad. Vervolgens komen de meningen van de respondenten aan bod.

Het hoofdstuk wordt afgesloten met een analyse van de feiten en meningen en komt tot slot tot een beoordeling van de doeltreffendheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht.

4.2 De output en outcome van de Raad

a. Eindoordelen

Bij de vaststelling van het aantal te toetsen kantoren, is er van uitgegaan dat er circa 1.750 kantoren zijn waar een AA werkzaam is. Uitgaande van een toetsingsfrequentie van eens in de zes jaren, dienen er derhalve zo'n 300 kantoren per jaar te worden getoetst. Uit het verslag van de werkzaamheden dat de Raad jaarlijks uitbrengt, blijkt dat in de loop der jaren de volgende toetsingen zijn uitgevoerd.

Tabel 4.1 Periodieke Preventieve Toetsingen 2003-2006

	2003	2004	2005	2006
Regulieren toetsingsselectie	64	361	377	358
Te toetsen uit eerdere selecties	-	21	80	119
Versneld te toetsen	-	-	-	73
Hertoetsingen	-	-	-	84
Aanvullende toetsingen	-	-	-	1
subtotaal	64	382	457	635
Afmeldingen, geen accountantskantoor	1	28	45	79
Afmeldingen, op basis van accreditatie	8	80	105	70
subtotaal	9	108	150	149
Tijdelijke vrijstellingen	7	76	109	126
Uitgesteld	24	9	10	109
Afmelding versnelde toetsing	-	-	-	22
Diversen	-	4	9	-
subtotaal	31	89	128	257
Getoetst door de Raad	24	185	179	229
Getoetst op basis van accreditatie	8	80	105	70
Totaal uitgevoerde toetsingen	32	265	284	299

Uit het onderstaande overzicht blijkt tot welke oordelen de in totaal getoetste gevallen (accountantskantoren waar AA's werkzaam zijn) hebben geleid. Omdat het om de in totaal

getoetste gevallen gaat, zijn in tabel 4.1 ook de resultaten van de op basis van accreditatie getoetste accountantskantoren opgenomen.

Tabel 4.2 Resultaten toetsingen 2003-2006

	2003	2004	2005	2006
	%			
Eerste toetsingen:				
Het systeem van kwaliteitsbeheersing voldoet	0	22	57	61
Het systeem van kwaliteitsbeheersing voldoet maar is voor verbetering vatbaar. (tot en met 2004)	37	41		
Subtotaal voldoende resultaat	37	63	57	61
Het systeem van kwaliteitsbeheersing voldoet niet.	63	37	43	39
	100	100	100	100
Hertoetsingen door de Raad:				
Het systeem van kwaliteitsbeheersing voldoet				83
Het systeem van kwaliteitsbeheersing voldoet niet.				17
				100

In het geval er sprake is van een oordeel dat luidt dat het stelsel van kwaliteitsbeheersing niet voldoet aan de daaraan gestelde eisen, maakt de (goed)keuring van het in te dienen verbeterplan sinds 1 januari 2006 onderdeel uit van de procedure. Voorafgaand aan een toetsingsprocedure kan de behandeling van een vrijstellingsverzoek daar onderdeel van uitmaken. Beide onderdelen kennen een ondergeschikt karakter en zijn daarom in dit rapport niet afzonderlijk als output genoemd.

Op verzoek van de NOvAA is nader onderzoek verricht naar de achtergronden van de ‘voldoet niet’ oordelen en daarom is eind 2007 een dossieronderzoek uitgevoerd (de ‘desk study’). Het onderzoek betreft een twintigtal toetsingen, welke in de evaluatieperiode tot een ‘voldoet niet’ oordeel hebben geleid en een tiental toetsingen welke tot een ‘voldoet’ oordeel hebben geleid. In totaal zijn 120 getoetste (cliënten)dossiers aan een onderzoek onderworpen.

De opvallendste conclusie welke uit de desk study van de Raad kan worden getrokken, is dat in de gevallen waarin de Raad aan een kantoor het oordeel ‘voldoet niet’ toekent, dit oordeel is gebaseerd op een onvoldoende ten aanzien van ten minste twee van de acht onderdelen van de recapitulatie. Het oordeel, dat een onderdeel van de recapitulatie niet voldoet, is bij de als ‘medium’ gewaardeerde vragen gebaseerd op ten minste vijf ontkennend beantwoorde vragen in het toetsingsprogramma. Bij de als ‘zwaar’ gewaardeerde vragen, is het oordeel dat een onderdeel van de recapitulatie niet voldoet, gebaseerd op de ontkennende beantwoording van ten minste twee vragen. Deze gegevens zijn met name zo opvallend omdat - weliswaar buiten de evaluatieperiode - er onder accountants een geluid valt te beluisteren waaruit blijkt dat de Raad te snel tot een ‘voldoet niet’ oordeel zou komen. De gegevens die met de ‘desk study’ zijn verkregen, ontzenuwen deze geluiden.

b. *Ingestelde onderzoeken*

Als één van de belangrijkste middelen om zijn taak uit te oefenen, is aan de Raad de bevoegdheid toegekend om een onderzoek in te stellen in gevallen waarin een redelijk vermoeden bestaat van niet naleving van voor accountants geldende beroepsnormen.

Blijkend uit zijn jaarverslag, heeft de Raad een aantal gevallen waarin accountantskantoren in opspraak raakten, in beschouwing genomen en de instelling van een onderzoek overwogen. Omdat echter in alle gevallen moest worden geconcludeerd, dat er geen eindverantwoordelijke AA bij betrokken was, heeft de Raad in de evaluatieperiode nimmer een onderzoek ingesteld.

c. *Klachten voor de tuchtrechter*

Tot op heden heeft de Raad in een tweetal gevallen waarin beroepsregels werden overtreden dan wel medewerking aan een toetsing werd geweigerd, een klacht voorgelegd aan de tuchtrechter of de voorbereidingen daarvoor getroffen. In één van deze gevallen werd de klacht ingediend omdat het interne stelsel van kwaliteitsbeheersing van het kantoor, ook na hertoetsing, niet voldeed aan de daaraan te stellen eisen.

d. *Toetsingsprogramma's*

De toetsingsprogramma's zijn door de Raad via het besloten deel van zijn website bekendgemaakt. Het besloten deel van de website van de Raad is toegankelijk voor alle AA's.

e. *Selectie en opleiding van toetsers*

Via een oproep in 'Noviteiten' (de elektronische nieuwsbrief van de NOvAA) vraagt de Raad aspirant-toetsers zich aan te melden. De Raad maakt uit het aanbod vervolgens zelfstandig een selectie en hanteert daarbij de vooraf vastgestelde selectieprocedure en de vooraf vastgestelde selectiecriteria. Het aantal toetsers waarop de Raad in de verslagjaren een beroep kon doen, blijkt uit het volgende overzicht.

Tabel 4.3 Omvang toetsersbestand

	2003	2004	2005	2006
Omvang 'toetsersbestand'	36	134	100	135

Voordat een aspirant-toetsers zijn werkzaamheden als toetsers aanvangt, dient hij een door de Raad te organiseren cursus te hebben gevolgd waarin de uitgangspunten en procedures voor de toetsing nader uiteen zijn gezet. Ten behoeve van de toetsers worden door de Raad tevens toetsersbijeenkomsten georganiseerd. Deze hebben tot doel de toetsers te informeren over de werkwijze voor toetsingen in een bepaald jaar en om te bewerkstelligen dat de toetsingen op een zoveel mogelijk uniforme wijze worden uitgevoerd. Een toetsersbijeenkomst werd voor het eerst in 2005 georganiseerd en heeft daarna een jaarlijks vervolg gehad.

Ter bevordering van een eenduidige afwikkeling van toetsingen, brengt de Raad een (elektronische) nieuwsbrief uit. Deze nieuwsbrief verscheen voor het eerst in 2004.

Door de Raad is in 2003 een Toetsersplatform in het leven geroepen dat als vraagbaak voor toetsers diende. Tevens voerde het Toetsersplatform door middel van deelwaarnemingen een review uit van uitgevoerde toetsingen met het oog op de kwaliteitsverbetering van de toetsingen. Omdat een aantal taken van het platform na verloop van tijd kon worden overgedragen aan het secretariaat en de Raad de overige taken zelfstandig uit kon voeren, is in 2006 besloten om het Toetsersplatform op te heffen.

f. Accreditatie koepelorganisaties

Met ingang van het verslagjaar 2003 is door de Raad het stelsel van kwaliteitstoezicht van de SRA geaccrediteerd. Met ingang van 2004 heeft de Raad eveneens het stelsel van kwaliteitstoezicht van het NIVRA geaccrediteerd. Beide accreditaties waren aan het eind van de evaluatieperiode nog van kracht.

g. Uitbrengen van een jaarlijks verslag

Met ingang van 2003 heeft de Raad jaarlijks verslag gedaan van zijn werkzaamheden. In het verslag wordt onder meer teruggeblikt op de verrichte toetsingen en de uitkomsten daarvan. Verder gaat de Raad in zijn verslag in op de personele samenstelling van de Raad en de secretariële ondersteuning. Tevens gaat de Raad in op de bijzonderheden welke zich in een verslagjaar hebben voorgedaan. In de regel sluit de Raad het verslag af met een conclusie en een aanbeveling of een vooruitblik.

4.3 Meningen over output en outcome van de Raad

Uit de onder de vertegenwoordigers van de getoetste kantoren en toetsers gehouden enquête, blijkt dat beide groepen respondenten een positieve houding innemen ten opzichte van de output (directe uitkomsten). Zo zijn de vertegenwoordigers van getoetste kantoren in meerderheid positief over de tijdigheid van de informatievoorziening en (eind)oordeelsvorming. Ook de toetsers geven een positief oordeel over de tijdigheid van de informatievoorziening en met name moet worden opgemerkt dat deze groep respondenten positief tot zeer positief is over het objectieve referentiekader dat de toetsingsprogramma's bij een toetsing bieden. Eenzelfde positieve houding nemen de vertegenwoordigers van getoetste kantoren in, over de stelling dat een eindoordeel een goed handvat biedt bij de verbetering van het stelsel van kwaliteitsbeheersing en de naleving van de beroepsnormen.

Zoals reeds blijkt uit paragraaf 3.5, reageren de vertegenwoordigers van getoetste kantoren neutraal tot gematigd positief op de stelling dat de door de Raad uitgevoerde toetsing heeft geleid tot een beter stelsel van kwaliteitsbeheersing. Op de stellingen waarin wordt gesteld dat de toetsing heeft geleid tot een betere kennis en naleving van de beroepsnormen, wordt echter neutraal tot enigszins negatief gereageerd. De toetsers geven op die stelling een positieve reactie. Wel geven de vertegenwoordigers van getoetste kantoren in meerderheid aan dat de aankondiging van een toetsing aanleiding geeft om het stelsel van kwaliteitsbeheersing nog eens kritisch te bekijken.

Uit de uitkomsten van de toetsingen blijkt, dat in de jaren waarin de keuze bestond uit een 'voldoet wel' of een 'voldoet niet' oordeel, ongeveer 60% van de getoetste kantoren een 'voldoet' oordeel ontving. Bij de hertoetsingen voldeed echter een veel groter percentage van de kantoren aan de gestelde eisen. In het eerste jaar waarin deze toetsingen werden uitgevoerd (2006), voldeed 83% van de getoetste kantoren aan de gestelde eisen.

4.4 Analyse en beoordeling doeltreffendheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht

De evaluatieperiode (2003-2006) overziend, moet geconcludeerd worden dat de Raad heeft voldaan aan hetgeen ten aanzien van de output van hem mocht worden verwacht. Zo zijn, rekening houdend met het aantal in de toetsingscyclus te toetsen kantoren, jaarlijks voldoende kantoren voor een toetsing geselecteerd en getoetst. Als gevolg van de uitspraak van het CBb van 21 september 2006, heeft zich na de evaluatieperiode een aanzienlijke terugval in het aantal toetsingen voorgedaan. Een beoordeling van de toetsingsdoelstellingen in de jaren na 2006 valt echter niet binnen het bereik van deze evaluatie. Bovendien zou een dergelijke terugval te wijten zijn geweest aan externe factoren.

Uit de reacties van de vertegenwoordigers van de getoetste kantoren blijkt een neutrale reactie ten aanzien van de effecten (outcome) van het door de Raad uitgeoefende toezicht. De meningen van de toetsers over de effecten van de toetsingen zijn positief.

De grondslag voor de conclusie dat het door de Raad uitgeoefende toezicht heeft geleid tot het doel, een goede kwaliteit van de beroepsuitoefening door AA's, wordt mede gevormd door de uitkomsten van de hertoetsingen. Uit deze resultaten blijkt immers, dat kantoren die bij een eerste toetsing niet aan de eisen voldeden, er vervolgens alles aan hebben gedaan om de stelsels van kwaliteitsbeheersing wel in overeenstemming te brengen met de eisen die daaraan mogen worden gesteld. De inspanningen die voor de verbeteringen zijn geleverd zijn een grote verdienste van de betrokken kantoren. De stimulans om die inspanningen te leveren moet naar de mening van de Regiegroep, volledig worden toegeschreven aan het bestaan van een stelsel van periodieke preventieve toetsingen, uitgevoerd door een van de NOvAA onafhankelijke Raad. Voor deze conclusie geldt ook dat het totaalbeeld van de toetsingen een stijgende lijn in het aantal 'voldoet' oordelen laat zien.

5. Conclusies en aanbevelingen

In de voorgaande hoofdstukken is verslag gedaan van de werkzaamheden van de Raad gedurende de jaren 2003 tot en met 2006. In de analyses is in het bijzonder ingegaan op de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht.

De basis voor de analyses met betrekking tot de doelmatigheid en de doeltreffendheid wordt gevormd door onderzoek van de in het evaluatiekader genoemde indicatoren (zie bijlage 2), enquêtes onder vertegenwoordigers van getoetste kantoren en toetsers (bijlagen 3 en 4) alsmede overig (vergelijkend) onderzoek.

De analyse van de doelmatigheid van de uitvoering van de toetsingen (paragraaf 3.6) geeft naar de mening van de Regiegroep geen aanleiding om aanbevelingen te doen voor een aanpassing van de werkwijze van de Raad. Uit de beoordeling van de werkprocessen en de reacties van de respondenten blijkt immers, dat de Raad op een efficiënte wijze vorm geeft aan de uitvoering van de toetsingen.

Zoals blijkt uit paragraaf 4.4 wordt de conclusie getrokken, dat het bestaan van het door de Raad uitgeoefende toezicht leidt tot het beoogde doel, een goede kwaliteit van de beroepsuitoefening van AA's. Deze conclusie wordt met name gedragen door de goede uitkomsten van de hertoetsingen. De Regiegroep ziet daarom geen reden om een aanpassing van de wijze waarop het toezicht op de beroepsuitoefening wordt vormgegeven, aan te bevelen.

De analyse van de doelmatigheid van het door de Raad uitgeoefende toezicht (paragraaf 3.6) geeft wel aanleiding voor een opmerking van de Regiegroep. De resultaten van het onderzoek van de indicatoren en het (vergelijkende) onderzoek geven op zich geen aanleiding om een opmerking te maken over de kosten. Uit de uitkomsten van de enquête en de signalen die de NOvAA in algemene zin ontvangt, blijkt echter dat er onder accountants een negatief beeld heerst over de kosten van de toetsingen. De Regiegroep vindt dat aan de signalen waaruit dat negatieve beeld blijkt, niet voorbij kan worden gegaan.

De Regiegroep beveelt daarom aan om te onderzoeken of de samenstelling en de doorbelasting van de kosten van het stelsel van toetsingen op een andere wijze vorm kan worden gegeven. Naar het oordeel van de Regiegroep, dient bij zo'n onderzoek nadrukkelijk de samenhang met andere stelsels van toetsing van kwaliteitsbeheersingssystemen en de kostendoorberekening daarvan te worden betrokken. Bij het onderzoek moeten tevens de uitgangspunten worden betrokken, welke in het verleden zijn gekozen met betrekking tot de toetsingen door de Raad.

De Regiegroep is zich ervan bewust, dat de eerste toetsingscyclus van zes jaar op dit moment nog niet is afgerond en dat een aanpassing van de kostenstructuur tijdens deze cyclus tot een rechtsongelijkheid zou leiden. Voor zover de uitkomst van een onderzoek zou leiden tot een aanpassing van de kostenstructuur van het stelsel van toetsingen, zou deze aanpassing daarom pas bij de aanvang van een volgende toetsingscyclus moeten worden ingevoerd.

Ten slotte is in dit verslag op enkele plaatsen nader ingegaan op de kritische reacties welke de NOvAA van een aantal leden heeft ontvangen. Voor zover van belang voor dit verslag, hadden deze reacties voornamelijk betrekking op de inhoud van de toetsingen. Ondanks het

feit dat de discussie over deze reacties zich buiten de evaluatieperiode heeft afgespeeld, heeft de Regiegroep deze kritische reacties toch nadrukkelijk in het onderzoek betrokken. Dat heeft echter niet kunnen leiden tot een aanbeveling om deze kritiek ter harte te nemen en het stelsel van toetsingen naar aanleiding daarvan inhoudelijk aan te passen.

Begripsomschrijvingen:

AA	Accountant-Administratieconsulent
AFM	Stichting Autoriteit Financiële Markten
Bestuur	Bestuur van de NOvAA
CBb	College van Beroep voor het bedrijfsleven
CTK	College Toetsing Kwaliteit (NIVRA)
NIVRA	Nederlands Instituut van Registeraccountants
NOvAA	Nederlandse Orde van Accountants-Administratieconsulenten
PE	Permanente Educatie
Raad	Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's
SRA	Vereniging Samenwerkende Registeraccountants en Accountants-Administratieconsulenten
Verordening PPT	Verordening op de Periodieke Preventieve Toetsing
Verordening RvT	Verordening op de Raad van Toezicht Beroepsuitoefening AA's
Wet AA	Wet op de Accountants-Administratieconsulenten
Wta	Wet toezicht accountantsorganisaties

Evaluatiekader evaluatie Raad van Toezicht

In onderstaand evaluatiekader zijn de onderzochte aspecten en indicatoren uitgewerkt. Het evaluatiekader is opgebouwd uit de aspecten van de evaluatiesystematiek namelijk: beleidsdoel, input, throughput, output en outcome. Deze staan in de linkerkolom weergegeven. In de rechterkolom zijn de te evalueren aspecten geoperationaliseerd naar indicatoren. Door deze indicatoren te onderzoeken ontstaat een beeld van het functioneren van de Raad van Toezicht.

Te evalueren aspect	Indicator
Beleidsdoel NOvAA - Het houden van toezicht op de beroepsuitoefening door AA's.	<ul style="list-style-type: none"> - Geformuleerde beleidsdoelen. - Verantwoordelijkheden en taken van de Raad. - (Juridische) status van de Raad. - Positionering van de Raad in het 'speelveld'. - Aansluiting taken uit verordeningen bij huidige speelveld. - Externe factoren: overheidsbeleid, rechtspraak. - Mening van toetsers en getoetsten over het bovenstaande.
Input	<ul style="list-style-type: none"> - Middelen - Capaciteit: ontwikkeling in aantal fte's, inclusief inhuur.
Throughput - Wijze van toetsen van interne stelsels van kwaliteitsbeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> - Verdeling taken en verantwoordelijkheden binnen de Raad. - Werkwijze Raad. - Totstandkoming van planningen. - Vergaderfrequentie van de Raad. - Wijze van afleggen verantwoording (verslag van de werkzaamheden). - Aantal afgewikkelde toetsingen. - Toepassing selectiecriteria en toetsingscriteria. - Totstandkoming, doorlooptijd en tijdigheid van eendoordelen. - Interactie met toetsers. - Interactie met onder toezicht vallende kantoren. - Wijze van samenwerken met andere actoren (zoals NIVRA en SRA). - Mening van toetsers en getoetsten over werkwijze en doelmatigheid.
- Wijze van instellen onderzoek bij	<ul style="list-style-type: none"> - Signalering aanleiding tot instellen onderzoek.

vermoeden niet naleving beroepsnormen.	<ul style="list-style-type: none"> - Criteria bij besluitvorming over het instellen van een onderzoek. - Aantal ingestelde onderzoeken.
- Wijze van voorleggen klacht aan tuchtrechter.	<ul style="list-style-type: none"> - Criteria bij besluitvorming over het voorleggen van een klacht. - Aantal voorgelegde klachten.
Output - Aantallen eindoordelen over interne stelsels van kwaliteitsbeheersing.	<ul style="list-style-type: none"> - Aantal gegeven eindoordelen. - Mening van toetsers en getoetsten over output.
- Kwaliteit en aantallen onderzoeken.	<ul style="list-style-type: none"> - Aantal ingestelde onderzoeken.
- Aantal klachten voor tuchtrechter.	<ul style="list-style-type: none"> - Aantal aan tuchtrechter voorgelegde klachten.
Outcome - Doorwerking van toezicht door de Raad op naleving beroepsnormen.	<ul style="list-style-type: none"> - Effect van de aankondiging van een toetsing. - Uitkomsten van eindoordelen na eerste toetsing. - Uitkomsten van eindoordelen na hertoetsing. - Invloed van toezicht op stelsels van kwaliteitsbeheersing. - Effect van toetsingen op kennisniveau van AA's. - Effect van toetsingen op houding van AA's ten opzichte van kwaliteitsbeheersing. - Mening van toetsers en getoetsten over de invloed van toezicht op stelsels van kwaliteitsbeheersing.

Uitkomsten enquête vertegenwoordigers getoetste kantoren

	Helemaal mee eens	Enigszins mee eens	Neutraal	Enigszins oneens	Helemaal oneens
De klantgerichtheid van de Raad	%				
De Raad is toegankelijk	18,1	21,7	38,5	15,7	6,0
De Raad is professioneel	15,7	30,1	41,0	10,8	2,4
De Raad is doelmatig	10,8	27,7	36,2	20,5	4,8

De bij uw kantoor uitgevoerde toetsing(en)	%				
De informatievoorziening door de Raad is voldoende.	12,0	32,6	41,0	12,0	2,4
Er was voldoende tijd om de oriënterende vragenlijst in te vullen.	30,1	30,1	25,3	12,1	2,4
Het is duidelijk wat er tijdens de toetsing van mij wordt verwacht.	18,1	28,9	25,3	24,1	3,6
De Raad informeerde mij tijdig over de samenstelling van het toetsingsteam.	32,5	36,1	14,5	13,3	3,6
Het toetsingsmoment kwam voor mij gelegen.	21,7	31,3	30,1	9,7	7,2
Het toetsingsteam als geheel was vakkundig genoeg om de toetsing uit te kunnen voeren.	27,7	33,7	18,1	10,8	9,7
De normen waar ik aan moet voldoen om met een positief resultaat door de toetsing te komen, zijn voldoende duidelijk.	15,7	27,7	27,7	18,1	10,8
De toetsers hebben de toepassing van de geldende beroepsnormen op een juiste manier gewaardeerd bij hun bevindingen.	19,3	32,5	19,3	18,1	10,8
De tijdsbesteding van de toetsers was efficiënt.	27,7	25,3	25,3	12,1	9,6
De beschikbare tijd was voor de toetsers voldoende om de toetsing naar behoren te kunnen uitvoeren.	32,5	38,6	19,3	6,0	3,6
De toetsers hebben hun voorstel voor een eindoordeel voldoende onderbouwd.	25,3	30,1	24,1	13,3	7,2
De Raad heeft zijn eindoordeel tijdig bekend gemaakt.	30,1	27,7	27,7	10,9	3,6

	Helemaal mee eens	Enigszins mee eens	Neutraal	Enigszins oneens	Helemaal oneens
De bij uw kantoor uitgevoerde toetsing(en)	%				
Uit het eindoordeel en het toetsingsverslag blijkt duidelijk wat ik moet verbeteren bij de naleving van de beroepsnormen.	22,9	32,5	25,3	10,9	8,4
Uit het eindoordeel en het toetsingsverslag blijkt duidelijk wat ik moet verbeteren aan mijn stelsel van kwaliteitsbewaking.	16,9	28,9	36,1	10,9	7,2
De Raad heeft het eindoordeel voldoende onderbouwd.	22,9	25,3	31,3	14,5	6,0
De Raad is tot een juist oordeel gekomen.	32,5	15,7	25,3	18,1	8,4
Bij het eindoordeel heeft de Raad in voldoende mate rekening gehouden met de door mij gemaakte opmerkingen n.a.v. de rapportage van de toetsers.	22,9	20,5	37,4	9,6	9,6
Het voor de toetsing gefactureerde tarief is aanvaardbaar.	4,8	9,6	21,7	24,1	39,8

Het effect van de door de Raad uitgevoerde toetsing(en)	%				
De aankondiging van de toetsing heeft aanleiding gegeven om mijn stelsel van kwaliteitsbeheersing nog eens kritisch te bekijken.	18,1	36,1	25,3	9,6	10,9
De door de Raad uitgevoerde toetsing heeft geleid tot een beter stelsel van kwaliteitsbeheersing op mijn kantoor.	13,3	31,3	34,9	10,9	9,6
De door de Raad uitgevoerde toetsing heeft geleid tot een betere kennis van de beroepsnormen.	8,4	25,3	36,1	16,9	13,3
De door de Raad uitgevoerde toetsing heeft geleid tot een betere naleving van de beroepsnormen.	7,2	22,9	36,1	18,1	15,7

Doorberekening van de kosten van de toetsingen	%
Bij de start van een volgende toetsingscyclus van zes jaar zou opnieuw kunnen worden overwogen op welke wijze de totale kosten van toetsingen worden doorberekend. Daarbij zijn in principe twee hoofdvormen denkbaar. Mijn voorkeur gaat uit naar een hoofdvorm waarbij	
A. de totale kosten van de toetsingen op basis van een tarief worden doorberekend aan de kantoren waar de toetsingen daadwerkelijk zijn uitgevoerd, of	39,8
B. de totale kosten van de toetsingen worden omgeslagen over de contributie van de leden die werkzaam zijn als openbaar accountant (contributiegroep A).	60,2

Uitkomsten enquête toetsers

	Helemaal mee eens	Enigszins mee eens	Neutraal	Enigszins oneens	Helemaal oneens
De klantgerichtheid van de Raad			%		
De Raad is toegankelijk	47,4	18,4	29	2,6	2,6
De Raad is professioneel	50,0	23,7	18,4	2,6	5,3
De Raad is doelmatig	28,9	39,5	23,7	2,6	5,3
Door u uitgevoerde toetsingen					
			%		
De informatievoorziening door de Raad is voldoende.	34,2	44,8	10,5	7,9	2,6
De Raad informeerde mij tijdig over het tijdstip van de uit te voeren toetsing.	68,4	21,1	0,0	2,6	7,9
De Raad informeerde mij tijdig over de samenstelling van het toetsingsteam.	68,4	21,1	0,0	2,6	7,9
De Raad stuurde tijdig de ingevulde oriënterende vragenlijst toe.	55,3	18,4	15,8	7,9	2,6
Het toetsingsteam als geheel was vakkundig genoeg om de toetsing uit te kunnen voeren.	55,3	21,0	10,5	7,9	5,3
Het is duidelijk wat er tijdens de toetsing van het toetsingsteam wordt verwacht.	50,0	34,2	2,6	10,6	2,6
De toetsingsprogramma's van de Raad zijn voldoende duidelijk om als objectief referentiekader voor de te toetsen opdracht te kunnen functioneren.	31,6	44,7	15,8	7,9	0,0
Er is voldoende tijd om een toetsing uit te kunnen voeren	13,2	28,9	18,4	31,6	7,9
Het toetsingsteam krijgt voldoende tijd om een toetsingsverslag samen te stellen.	23,7	28,9	21,0	21,1	5,3
Vragen van toetsers aan de helpdesk worden adequaat door de Raad afgehandeld.	23,7	23,7	47,4	5,2	0,0
De geldende dagdeelvergoeding is voldoende.	10,5	21,1	26,3	13,2	28,9

Het effect van de door de Raad uitgevoerde toetsingen	Helemaal mee eens	Enigszins mee eens	Neutraal	Enigszins oneens	Helemaal oneens
	%				
De door de Raad uitgevoerde toetsingen leiden tot een betere naleving van de beroepsnormen bij de getoetste kantoren.	39,5	42,1	5,2	13,2	0,0
De door de Raad uitgevoerde toetsingen leiden tot een betere kennis van de beroepsnormen bij de getoetste kantoren.	36,8	34,2	21,1	7,9	0,0
De door de Raad uitgevoerde toetsingen leiden tot betere stelsels van kwaliteitsbeheersing bij de getoetste kantoren.	36,8	47,4	7,9	5,3	2,6

Samenstelling Regiegroep

De uitvoering van de evaluatie is door het bestuur opgedragen aan een Regiegroep. In deze Regiegroep hadden zitting:

- mevrouw D.M. Clement AA, bestuurslid van de NOvAA
- mevrouw H.H. Hazenberg-Bensink AA, bestuurslid van de NOvAA
- mevrouw mr. A.M. van Arkel, algemeen directeur van de NOvAA
- de heer H. Geerlofs AA, hoofd van de afdeling Beroep en Beleid van de NOvAA
- de heer drs. F.A. van Schaik AA, secretaris van het Bestuur van de NOvAA

De ambtelijke ondersteuning van de Regiegroep is geleverd door de heer mr. A. Sukkel, als jurist werkzaam bij de NOvAA.